

Statenvoorstel

Vergaderdatum GS: 21 december 2023

Portefeuillehouder: Zevenbergen

Uiterlijke beslistermijn: n.v.t.

Documentnummer:

DOS-2015-0007638

PZH-2023-845944452

Onderwerp

Verlenging Concessie Drechtsteden, Molenlanden en Gorinchem

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Op 21 december 2023 hebben Gedeputeerde Staten besloten de concessie Drechtsteden, Molenlanden en Gorinchem (DMG) met zeven jaar te verlengen. U heeft op 12 oktober 2022 ingestemd met het voornemen om deze concessie te verlengen als onderdeel van uw besluit om Qbuzz te vragen het proces van aanschaf van nieuwe treinen op te starten, in verband met de introductie van ERTMS op een deel van de Merwedelingelijn (MLL).

Over het besluit tot verlenging en de beleidswensen die daarmee gerealiseerd worden, bent u reeds per brief geïnformeerd. In genoemde brief is reeds aangekondigd dat voor drie specifieke onderdelen van de verlengingsafspraken die met Qbuzz zijn gemaakt een besluit van Provinciale Staten vereist is. Met dit Statenvoorstel worden deze besluiten aan u voorgelegd.

Als onderdeel van de verlenging van de concessie schaft Qbuzz nieuwe treinen en nieuwe Nulemissiebusen aan. In het kader van de verlengingsafspraken draagt de Provincie het risico van een eventuele hogere financieringslasten ten opzichte van de aangeleverde Financieel Economische Onderbouwing.

Om de financieringslasten voor Qbuzz te beperken hebben Gedeputeerde Staten bij besluit van 21 december 2023 besloten – onder voorbehoud van instemming door Provinciale Staten – twee zogenaamde meerpartijovereenkomsten (MPO's) aan te gaan met Qbuzz en een nader te bepalen financier. De MPO's bieden de financier zekerheid, waardoor deze een lagere rente kan hanteren. Hoewel de MPO's in beginsel niets wijzigen aan de subsidieverlening door de Provincie aan Qbuzz, kan uit de MPO's bij (voortijdige) beëindiging van de Concessie een directe betalingsverplichting van de Provincie aan de financier ontstaan. Om die reden menen Gedeputeerde Staten dat voor het afsluiten van de MPO's instemming door Provinciale Staten is vereist. Voor de MPO's zijn (zowel voor de treinen als voor de bussen) twee varianten opgesteld: één variant voor het geval de financier eigenaar wordt van het materieel en dit verhuurt aan Qbuzz ('leasevariant') en één variant waarin de financier een lening verstrekt aan een door Qbuzz opgerichte onderneming voor materiaalaanschaf, beheer en onderhoud die eigenaar wordt van het materieel ('projectfinancieringsvariant'). De financier kan een keuze maken uit deze varianten. Voor de Provincie bestaat er tussen deze twee varianten geen wezenlijk verschil.

Het is nog onzeker voor welk rentepercentage Qbuzz uiteindelijk, mede op basis van de MPO's, financieringen kan afsluiten. Mede door fluctuaties in de rentetarieven is nog onzeker in welke mate de financieringslasten door middel van het aangaan van de MPO's kan worden beperkt. Daarom

wordt Provinciale Staten voorgesteld een bedrag van € 10 mln te reserveren ter dekking van tegenvallende financieringslasten.

Onderdeel van de verlengingsafspraken met Qbuzz is dat de Provincie een bedrag van € 3,8 miljoen ter beschikking stelt uit het bestaande Transitiefonds OV. Daarmee kan het voorzieningenniveau in de periode 2024 t/m 2027 op peil gehouden worden.

Inhoud en proces

Bij de verlenging van de concessie DMG is verkend hoe maatregelen kunnen worden genomen om de risico's voor de vervoerder te beperken waardoor financiering van treinen en bussen voordeliger uitvalt. Het verlichten van de financieringslasten was ook in het Provinciaal Transitieplan al aangemerkt als een potentiële oplossingsrichting.

Op grond van de MPO zal de Provincie een deel van de aan Qbuzz te betalen exploitatiesubsidie (ter hoogte van de rente en afschrijving en eventueel verzekerings- en onderhoudskosten voor het nieuwe materieel) betalen aan de financier (die de subsidie namens Qbuzz in ontvangst neemt). De financier kan zijn vordering op Qbuzz dan direct verrekenen met de ontvangen subsidiegelden. Dit leidt dan tot lagere rentelasten voor het materieel. In recente aanbestedingen in Zuid-Holland en het OV elders in Nederland is deze werkwijze al met succes toegepast.

Door het ter beschikking stellen van een MPO voor de financiering van het nieuwe materieel kunnen de rentelasten voor Qbuzz beperkt worden. Het is echter onzeker of Qbuzz een financiering voor de treinen kan afsluiten tegen de rente waar in de Financieel Economische Onderbouwing mee gerekend is. Afgesproken is dat de provincie dit risico draagt.

Het risico op een rentenadeel bij de financiering van de Nulemissiebussen wordt gedragen door Qbuzz.

Juridische aspecten

Artikel 3.2 van de model MPO bevat afspraken voor de omstandigheid dat er (nog) geen nieuwe concessie is verleend, waarbij dan bijvoorbeeld sprake kan zijn van doorbetaling van de leasetermijnen aan de financier. Het betreft hier afspraken waarmee de Provincie potentieel (indien er na afloop van de concessie geen opvolgende concessiehouder is om het materieel over te nemen) een directe betalingsverplichting aangaat jegens de financier (en daarmee de beschikbaarheid van het materieel waarborgt). Voor het toevoegen van de model MPO is daarom instemming benodigd van Provinciale Staten. De kans dat van dergelijke directe betalingsverplichting sprake zal zijn, is overigens klein. Er zal immers altijd een vervoerder moeten zijn om het openbaar vervoer in het concessiegebied uit te voeren.

In de afgelopen jaren zijn bij de aanbesteding van OV-concessies in Nederland twee basisvarianten voor model-MPO's ontwikkeld. Dit komt doordat verschillende financiers andere eisen stellen aan deze overeenkomsten (kort gezegd: sommige financiers willen zelf eigenaar worden van het materieel, anderen niet). De Provincie wil Qbuzz optimale keuzevrijheid bieden bij het zoeken van een potentiële financier. Daarom worden via dit besluit beide varianten van de model-MPO's ter beschikking gesteld, zowel voor de nieuwe treinen als een voor de nieuwe Nulemissiebussen (in

totaal dus vier model-MPO's). Hiermee kan uiteindelijk een financier worden gekozen met de meest gunstige voorwaarden.

Formele bevoegdheid van Provinciale Staten

In de MPO's worden door de Provincie potentiële betalingsverplichtingen aangegaan jegens de financier voor de omstandigheid dat er (nog) geen volgende concessiehouder is. Om die reden is instemming door Provinciale Staten vereist voor het ter beschikking stellen van een MPO aan de vervoerder.

Procedure

De MPO's wordt direct na instemming door Provinciale Staten toegestuurd aan Qbuzz, die daarmee financiering kan regelen voor het nieuwe treinmaterieel en de nieuwe Nulemissiebussen voor de concessie DMG.

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 21 december 2023, met het besluitnummer PZH-2023-845944452;

Gelet op Artikelen 105 lid 1 en 143 lid 2 van de Provinciewet;

Besluiten:

- In te stemmen met het aangaan door Gedeputeerde Staten van meerpartijenovereenkomsten inzake de financiering van materieel voor de concessie Drechtsteden Molenlanden Gorinchem conform de bijgevoegde modellen.
- een bedrag van maximaal € 10 mln ter beschikking te stellen voor de hogere financieringskosten van de nieuwe treinen, bestaande uit bouwrente, indexatie en rente over de periode 2028-2033, dan waarmee is gerekend in de Financieel Economische Onderbouwing behorend bij de verlengingsafspraken van de concessie DMG en dit te dekken uit de Reserve Mobiliteit en de begroting hierop aan te passen bij de Voorjaarsnota 2024;
- het ter beschikking stellen van een bijdrage van € 3,8 mln. uit het Transitiefonds OV en dit te dekken uit de Reserve Mobiliteit en de begroting hierop aan te passen bij de Voorjaarsnota 2024.

Den Haag, 31 januari 2024

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Wvd. Griffier
Mr. M. Pe

Voorzitter
drs. J. Smit

Bijlagen:

4 Model-meerpartijovereenkomsten inzake financiering materieel concessie Drechtsteden Molenlanden en Gorinchem:

- Model meerpartijovereenkomst DMG - ERTMS-treinstellen - financial lease.docx
- Model meerpartijovereenkomst DMG - ERTMS-treinstellen - projectfinanciering.docx
- Model meerpartijovereenkomst DMG - ZE-bussen - financial lease.docx
- Model meerpartijovereenkomst DMG - ZE-bussen - projectfinanciering.docx

Den Haag, 21 december 2023

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

Secretaris
drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Voorzitter
drs. J. Smit